

**Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2009**

**Slovenská agentúra
životného prostredia**

Ludstvo je súčasť prírody a život závisí od narušeného fungovania prírodných systémov, ktoré zabezpečujú zásoby energie a výživných látok, ... Trvalý úžitok z prírody závisí od udržiavania základných ekologických procesov a životne dôležitých systémov, od rôznorodosti foriem života, ktoré sú ohrozené nadmernou exploataciou a deštrukciou stanovišť zo strany človeka.

Svetová charta o prírode schválená Valným zhromaždením OSN 28. októbra 1982

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

• MEDZINÁRODNÁ STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Koordinácia environmentálnych aktivít SR v rámci Európskej únie

Koordinácia politiky SR v rámci EÚ v oblasti životného prostredia je v gescii MŽP SR, ktoré plní úlohu hlavného koordinátora pre spoluprácu MŽP SR najmä s orgánmi Rady EÚ, Stálym zastúpením SR pri EÚ v Bruseli, MZV SR a ÚV SR. Svoje aktivity vykonáva aj prostredníctvom zasadnutí Rezortnej koordináčnej skupiny ŽP, zameraných na prerokovanie a schvaľovanie pozícií SR k jednotlivým bodom v súlade s mesačným programom zasadnutí pracovných skupín Rady EÚ ako aj rokovaní COREPER a Rady EÚ na najvyššej úrovni.

Po vzájomnej dohode medzi MŽP SR a MŽP ČR sa uskutočnilo vyslanie slovenských expertov počas Predsedníctva Českej republiky Rade EÚ. Termín vyslania bol načasovaný tak, aby spadal do obdobia, ktorým bola príprava pravidelného zasadnutia rady ministrov životného prostredia členských krajín EÚ v júni 2009 v Luxemburgu. Jeho súčasťou bola účasť na príprave rokovaní pracovných skupín Rady EÚ, ako aj príprava ďalších zasadnutí, konferencií, vrátane účasti na rokovaní formálnej Rady ministrov životného prostredia členských krajín EÚ.

V roku 2009 sa uskutočnilo **7 zasadnutí Rady ministrov životného prostredia**, z toho dve neformálne a päť formálnych, v rámci ktorých boli obhajované pozície Slovenska najmä v oblasti **revízie smernice o priemyselných emisiách**, v oblasti **stratégie EÚ v súvislosti s vývojom pozície EÚ v otázke komplexnej dohody o klíme na obdobie po roku 2012**, ktoré sú prioritou nielen EÚ, ale aj Slovenska pre súčasné obdobie. Pred každým pravidelným zasadnutím Rady ministrov životného prostredia členských krajín EÚ MŽP SR organizovalo brífingy pre zástupcov veľvyslanectiev členských krajín EÚ na Slovensku, na ktorých pravidelne informovalo o svojich pozíciách a stanoviskách, ktoré bude na príslušnom zasadnutí prezentovať. Neformálne Rady ministrov životného prostredia sa uskutočnili v dňoch 14. - 15. apríla 2009 v Prahe v ČR a 23.- 25. júla 2009 v Are vo Švédsku. Hlavnými témami rokovaní v ČR bola problematika **financovania opatrení** na znižovanie emisií skleníkových plynov, zmiernovanie následkov zmeny klímy a **medzinárodné rokovania** v rámci Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy. Hlavnými bodmi programu rokovania vo Švédsku bola **problematika environmentálnej a energeticky efektívnej ekonomiky** a príprava **Konferencie OSN o zmene klímy v Kodani**. Na oboch rokovaní neformálnej rady bola zabezpečená účasť na úrovni ministra životného prostredia.

V rámci jednotlivých Rád ministrov pre životné prostredie v roku 2009 boli riešené tematické okruhy:

2. marec 2009 - Rada jednohlasne schválila závery Rady týkajúce sa príspevku na jarné zasadnutie Európskej rady vo veci budúcej globálnej klimatickej dohody.

- politická debata bola venovaná aj **návrhu smernice o priemyselných emisiách**. Rada ministrov životného prostredia **zamietla** kvalifikovanou väčšinou **tri návrhy Komisie** týkajúce sa **ochranných opatrení voči GMO** na územiach Rakúska a Maďarska;
- Rada schválila rozhodnutie ustanovujúce pozíciu prijatú v mene Európskeho spoločenstva vzhľadom k pozmeňujúcim návrhom Programu Medzinárodného dohovoru o love veľrýb;
- dôležitým bodom bola tiež téma **poklesu dopytu po recyklovaných materiáloch**, kde delegácie výrazne podporili České predsedníctvo a Komisiu v hľadaní riešenia tejto závažnej situácie. Slovensko poukázalo na to, že viac ako polovica z odpadového papiera a plastov je vyvázaná mimo EÚ, a tým sa stráca pridaná hodnota daňových poplatníkov na systémy zberu.

25. jún 2009 - kvalifikovanou väčšinou bola dosiahnutá politická dohoda k revízii **smernice o priemyselných emisiách**

- Európska komisia bola vyzvaná, aby v prípade potreby predložila legislatívny návrh pre nakladanie s biologickým odpadom v roku 2010 po ukončení prebiehajúcej štúdie o posúdení dopadov.

21. októbra 2009 - boli prijaté závery Rady k **pozícií EÚ na Konferenciu OSN o zmene klímy** (Kodaň, december 2009). Diskutovali sa najmä otázky redukcie emisií skleníkových plynov z 20% na 30%, oproti výške emisií v roku 1990 v prípade, ak rozvinuté krajiny vykonajú porovnateľné úsilie a ekonomicky pokročilejšie rozvojové krajiny tiež adekvátne prispievajú k boju proti zmene klímy.

Dôležitá je aj problematika prenosu prebytku AAU (Assigned Amount Unites) do nasledujúcich období. Po diskusiách bol napokon prijatý kompromisný návrh pripravený švédskym predsedníctvom a prijatý text spĺňa požiadavky SR

- prijali sa závery Rady týkajúce sa **ekologicky účinného hospodárstva** - tento text SR podporilo, nakoľko považujeme za potrebné, aby Rada upozornila na zhoršujúce sa životné prostredie a nutnosť hľadať účinné nástroje a metódy smerujúce k jeho zlepšeniu;
- bez diskusie boli prijaté závery Rady k oznámeniu Komisie o **stratégii EÚ pre lepšiu demontáž lodí**;
- prebehla **politická diskusia o smerovaní v problematike návrhu smernice EP a Rady o odpade z elektrických a elektronických zariadení**.
- SR vo všeobecnosti podporila prijatie návrhu **smernice EP a Rady o obmedzení používania určitých nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach**.

23. november 2009 - predmetom mimoriadneho zasadnutia ministrov životného prostredia členských krajín EÚ v Bruseli bola problematika zmeny klímy v súvislosti so stavom medzinárodných rokovaní a stratégiou EÚ na nadchádzajúce rokovanie konferencie zmluvných strán Dohovoru OSN o zmene klímy (COP15) (7.- 18. decembra 2009, Kodaň). Výstupom rokovania neboli žiadne závery Rady a rokovanie ministrov ŽP členských krajín EÚ malo za cieľ, vzhľadom na rýchlo sa vyvíjajúce medzinárodné rokovania, zhodnotiť dosiahnutý pokrok v rokovaní, ale predovšetkým hľadať spôsob pre zvýšenie tempa rokovaní tak, aby bol dosiahnutý úspešný výsledok kodanskej dohody.

22. december 2009 - do programu bola zaradená výmena názorov k výstupu Konferencie OSN o zmene klímy v Kodani

- prijatie **záverov Rady k medzinárodnej biologickej diverzite po roku 2010**
- prijatie **záverov Rady k regionálnym prístupom k riadeniu vodného a morského prostredia pre región Baltského mora**;
- prijatie **záverov Rady ku kombinovanému účinku chemických látok**, ktoré zabezpečia koordinovaný prístup a úsilie EÚ pre ustanovenie jednotnej bázy pre kumulatívne hodnotenie rizika vrátane hodnotenia rizika z pôsobenia chemických látok a endokrinných disruptorov, ktoré pôsobia negatívne na zdravie obyvateľstva a ostatných živých organizmov;
- politická diskusia k návrhu nariadenia o umiestňovaní na trh a používaní biocídnych výrobkov.

Bilaterálne a multilaterálne vzťahy

V júli 2009 navštívili SR predstavitelia Ministerstva prírodných zdrojov a životného prostredia Vietnamskej socialistickej republiky. Prediskutované bolo široké spektrum spolupráce v oblasti životného prostredia z dôrazom na problematiku vodného hospodárstva. Prezentované boli výskumné činnosti v oblasti vôd, navštívené čistiare odpadových vôd a vodné zdroje.

Nakoľko MŽP SR zintenzívnilo bilaterálne vzťahy s členskými krajinami EÚ s cieľom výmeny názorov na najvyššej úrovni, pripravených bolo niekoľko bilaterálnych stretnutí. Dňa 7.10.2009 sa uskutočnilo prijatie švédskeho ministra životného prostredia p. Andreasa Carlgrena. Najdôležitejším a nosným bodom rokovania bola tematika zmeny klímy, ďalej boli diskutované témy: „Na ceste k trvalej udržateľnosti: environmentálne efektívna ekonomika v kontexte lisabonského programu po roku 2010 a stratégie trvalo udržateľného rozvoja EÚ“ a biodiverzita.

Dňa 13.10.2009 sa uskutočnilo bilaterálne rokovanie na úrovni ministrov životného prostredia Slovenska a Českej republiky. Predmetom stretnutia boli nasledovné témy: české predsedníctvo Rady EÚ, zmena klímy – príprava na rokovania v Kodani v decembri 2009, biodiverzita – zameraná na implementáciu európskej siete NATURA 2000 v ČR; rok 2010 ako rok biodiverzity, obnoviteľné zdroje energie, problematika povodní a cezhraničný proces posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Podpredseda vlády SR a zastupujúci minister ŽP SR dňa 11.12.2009 prediskutoval s britským veľvyslancom počas jeho zdvorilostnej návštevy problematiku zmeny klímy. V ten istý deň sa stretol aj so charge d'affaires USA na Slovensku, s ktorým taktiež rokoval o problematike zmeny klímy.

K najvýznamnejším aktivitám v oblasti medzinárodných vzťahov patrilo uzavretie a podpísanie nasledovných medzinárodných zmlúv :

- Memorandum porozumenia medzi vládou SR a sekretariátom EHK OSN (IWAC (International Water Assessment Centre - Medzinárodné centrum na hodnotenie vôd), Bratislava, 07.04.2009
- Protokol o zachovaní a trvalo udržateľnom využívaní biologickej a krajinej diverzity k Rámcovému dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (Bukurešť, 19.6.2008, podpis SR 18.06.2009)
- Dohoda medzi MŽP SR a Ministerstvom životného prostredia Poľskej republiky o spolupráci v oblasti geológie (Bratislava, 10.07.2009)

SR vykonávala v roku 2009 predsedníctvo v **Medzinárodnej komisii pre ochranu Dunaja (ICPDR)**, ako výkonného orgánu Dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom využívaní Dunaja so sídlom vo Viedni. Jej poslaním je podporovať a koordinovať trvalo udržateľný a spravodlivý spôsob riadenia vôd, vrátane zachovania, zlepšovania a racionálneho využívania povodia Dunaja v prospech krajín a ich obyvateľov.

Rok 2009 bol kľúčový pre rozvoj Plánu pre riadenie povodia Dunaja a vypracovanie povodňového akčného programu v nižších povodňových oblastiach, ktoré sú pravidelne postihované povodňami. Konečnú podobu oboch plánov prijímú na jar 2010 všetci ministri zodpovední za manažment vody Dunaja.

V termíne 5.-18.12.2009 prebiehalo v Kodani zasadnutie **15. Konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy a 5. zasadnutie zmluvných strán Kjótskeho protokolu**. Delegáciu SR viedol minister životného prostredia SR, na záver summitu sa zasadnutia hláv štátov zúčastnil prezident SR. Účastníci summitu vzali na vedomie kompromisný politický dokument tzv. Kodanskú dohodu (Copenhagen Accord), ktorá sa stala začiatkom zložitého a dlhodobého procesu. Ide o politickú deklaráciu zameranú na prípravu právne záväznej dohody na ďalšej klimatickej konferencii v Mexiku v roku 2010.

Opatrenia hospodárskej politiky a iné opatrenia budú určené na to, aby viedli k hospodárskemu a sociálnemu rozvoju Slovenskej republiky a budú sa riadiť zásadou trvalo udržateľného rozvoja. Tieto opatrenia by mali zabezpečiť, aby sa od samého začiatku brali plne do úvahy aj aspekty ochrany životného prostredia a aby boli prepojené na požiadavky harmonického sociálneho rozvoja.

Čl. 72 ods. 2 Európskej dohody o pridružení uzatvorenej medzi európskymi spoločenstvami a ich členmi na strane jednej a Slovenskou republikou na strane druhej (Luxemburg, 4. 10. 1993)

• PROGRAMY A PROJEKTY MEDZINÁRODNEJ SPOLUPRÁCE

PHARE - Národný program

• PHARE – twinning, twinning light, technická asistencia

Program PHARE poskytoval všeobecnú pomoc kandidátskym krajinám pri príprave na vstup do Európskej únie. V roku 2009 sa ukončili posledné nižšie uvedené projekty, ktoré sa v rámci programu PHARE realizovali na MŽP SR a program inštitucionálnej podpory sa skončil. V súčasnosti sa naskytuje Slovenskej republike príležitosť zapájať sa do twinning out projektov a pomáhať iným krajinám s harmonizáciou ich legislatívy s legislatívou EÚ.

TF UIBF 2006/018-175.06.01 Implementácia smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2006/21/ES o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu	
Celkový finančný objem	210 000 eur
Cieľ	Podstatné zlepšenie managementu odpadu z ťažobného priemyslu v SR a celkové zlepšenie ochrany životného prostredia a kvality života obyvateľov. <ul style="list-style-type: none"> • Príprava administratívnych, technických a legislatívnych nástrojov a administratívnych štruktúr pre hladkú implementáciu predmetnej smernice

TF UIBF 2006/018-175.06.01 Stratégia pre inventarizáciu a zber zariadení s obsahom PCB v objeme menšom ako 5 dm ³ v SR	
Celkový finančný objem	130 000 eur
Cieľ	Vyriešenie nedostatkov v transpozícii článku 11(1), 2. odsek smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 96/59/ES o zneškodňovaní polychlórovaných bifenylov a polychlórovaných terfenylov (PCB/PCT) a v implementácii týchto požiadaviek v podmienkach SR.

TF UIBF 2006/018-175.06.01 Informačný systém o vode určenej na ľudskú spotrebu	
Celkový finančný objem	150 000 eur
Cieľ	Posilnenie plnenia požiadaviek vyplývajúcich z právnych predpisov EÚ so zameraním na smernicu Rady 98/83/ES o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu a podpora dosiahnutia cieľov smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/4/ES o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí.

Operačný program Životné prostredie - II. Programové obdobie 2007 – 2013

Programovým dokumentom SR pre čerpanie pomoci z fondov EÚ pre sektor životného prostredia na roky 2007 - 2013 je Operačný program Životné prostredie (OP ŽP), ktorého riadiacim orgánom je MŽP SR.

V priebehu roka 2009 vyhlásilo MŽP SR celkovo 14 výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (NFP) v celkovej alokácii 948 576 896 eur.

Tabuľka 238. Prehľad o schválených projektoch k 31. 12. 2009

Prioritná os	Počet schválených projektov	Suma schválených NFP (€)			% z alokácie na prioritnú os
		Spolu	Z toho		
			ŠF/KF	ŠR	
1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd	60	319 297 505	277 458 763	41 838 743	30%
2 Ochrana pred povodňami	36	48 804 865	42 256 168	6 548 697	35%
3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy	33	69 065 826	59 687 613	9 378 213	33%
4 Odpadové hospodárstvo	157	272 811 210	239 882 679	32 928 530	48%
5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny	40	55 962 888	47 568 455	8 394 433	94%

Zdroj: MŽP SR

K 31.12.2009 možno konštatovať, že z 1 262 zaregistrovaných žiadostí o NFP v celkovej požadovanej sume 2 847 441 711 eur bolo riadiacim orgánom pre OP ŽP schválených (vrátane technickej asistencie) 334 žiadostí v sume schváleného NFP 799 953 429 eur, z toho z fondov EÚ 683 869 659 eur a zo štátneho rozpočtu vo výške 102 091 438 eur. K 31.12.2009 je zazmluvnených 266 projektov vo výške 648 886 960 eur, z toho 565 446 157 eur z fondov EÚ. 258 projektov je v realizácii a 6 projektov je už ukončených, vo výške 11 502 813 eur.

V prvej polovici roka 2009 prebiehalo taktiež schvaľovanie projektových zámerov veľkých projektov v rámci operačných cieľov 1.1 (pitná voda), 1.2 (čistenie odpadových vôd) a 2.1 (ochrana pred povodňami) a následne aktualizácia zoznamu veľkých projektov. V zmysle čl. 40 všeobecného nariadenia predloží riadiaci orgán Európskej komisii informácie o veľkom projekte prostredníctvom Žiadosti o potvrdenie pomoci. Európska komisia následne prijme rozhodnutie o schválení alebo zamietnutí veľkého projektu v súlade s čl. 41 všeobecného nariadenia.

K 31.12.2009 bolo MŽP SR predložených 13 štúdií uskutočniteľnosti veľkých projektov, z toho 7 bolo schválených a taktiež boli predložené 4 návrhy žiadostí o potvrdenie pomoci. Ďalšie predkladanie žiadostí o potvrdenie pomoci sa predpokladá v priebehu roka 2010.

Záujemcovia o podanie žiadostí o NFP v rámci Operačného programu Životné prostredie nájdu podrobné informácie o operačnom programe ako aj všetky potrebné informácie k jednotlivým výzvam na stránke www.opzp.sk alebo na www.repis.sk, ako aj priamo v desiatich kanceláriách Regionálnych environmentálnych poradenských a informačných stredísk (REPIS) Slovenskej agentúry životného prostredia po celom Slovensku.

Operačný program Základná infraštruktúra - Programové obdobie 2004 – 2006

EK schválila Operačný program Základná infraštruktúra (OP ZI) dňa 18. decembra 2003, ktorý rozpracováva ciele Národného rozvojového plánu pre roky 2004 – 2006 pre oblasť dopravnej, environmentálnej a lokálnej infraštruktúry. OP ZI vymedzuje oblasti pre čerpanie finančnej pomoci zo štrukturálnych fondov EÚ, a to priamo z **Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF)**. MŽP SR bolo v tomto období sprostredkovateľským orgánom pod riadiacim orgánom (Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR) pre OP ZI pre Prioritu 2 Environmentálna infraštruktúra, ktorá je jednou z jeho troch priorit. Každá priorita je rozdelená do viacerých opatrení, v prípade priority 2 sú to nasledujúce opatrenia:

- 2.1 Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu a racionálne využívanie vôd,
- 2.2 Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu ovzdušia,
- 2.3 Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva a
- 2.4 Ochrana, zlepšenie a regenerácia prírodného prostredia

Tabuľka 239. Objem prostriedkov alokovaných pre jednotlivé opatrenia Priority 2 Environmentálna infraštruktúra pre roky 2004 – 2006

	Alokované prostriedky (Sk) *	Alokované prostriedky (€)
Opatrenie 2.1	spolu: 2 215 150 644	spolu: 58 293 438
	ERDF: 1 748 803 130	ERDF: 46 021 135
	ŠR: 466 347 514	ŠR: 12 272 303
Opatrenie 2.2	spolu: 1 275 267 384	spolu: 33 559 668
	ERDF: 867 743 110	ERDF: 22 835 345
	ŠR: 407 524 274	ŠR: 10 724 323
Opatrenie 2.3	spolu: 1 174 746 592	spolu: 30 914 384
	ERDF: 829 081 302	ERDF: 21 817 929
	ŠR: 345 665 290	ŠR: 9 096 455
Opatrenie 2.4	spolu: 289 820 452	spolu: 7 626 854
	ERDF: 217 365 358	ERDF: 5 720 141
	ŠR: 72 455 094	ŠR: 1 906 713

Použitý kurz: 1 € = 38 Sk

K 31.12.2009 bolo na MŽP SR ako SORO pre Prioritu 2 Environmentálna infraštruktúra OP ZI zaregistrovaných **467 žiadostí** o nenávratný finančný príspevok (NFP)

- v rámci **Opatrenia 2.1: 172 žiadostí** o NFP
- v rámci **Opatrenia 2.2: 67 žiadostí** o NFP
- v rámci **Opatrenia 2.3: 149 žiadostí** o NFP
- v rámci **Opatrenia 2.4: 51 žiadostí** o NFP

K 31.12.2009 minister životného prostredia **schválil** na základe odporúčania výberovej komisie (Rady environmentálnych projektov) **198 žiadostí** o nenávratný finančný príspevok. Z toho so **198 žiadateľmi** už bola **uzatvorená zmluva** o poskytnutí nenávratného finančného príspevku.

- v rámci **Opatrenia 2.1: 74** schválených žiadostí o NFP v celkovej výške z ERDF a ŠR **70 408 652,75 eur (2 675 258 804,66 Sk)**
- v rámci **Opatrenia 2.2: 35** schválených žiadostí o NFP v celkovej výške z ERDF a ŠR **54 989 773,68 eur (2 089 611 399,71 Sk)**
- v rámci **Opatrenia 2.3: 63** schválených žiadostí o NFP v celkovej výške z ERDF a ŠR **33 590 761,25 eur (1 617 002 955,33 Sk)**
- v rámci **Opatrenia 2.4: 26** schválených žiadostí o NFP v celkovej výške z ERDF a ŠR **8 010 765,04 eur (304 409 071,53 Sk)**

*použitý kurz 38 Skk/1 eur

V súčasnosti sa pripravuje Záverečná správa o implementácii Operačného programu Základná infraštruktúra za programové obdobie 2004 - 2006 (ďalej len „záverečná správa“) ktorá zhodnocuje celé obdobie implementácie Operačného programu Základná infraštruktúra (ďalej len „OP ZI“). Východiskom záverečnej správy je posúdiť dosiahnuté výsledky v rámci OP ZI za sledované obdobie od 01. 01. 2004 do 28. 06. 2010.

Počas obdobia rokov 2000 - 2006 bola Slovensku poskytovaná tiež pomoc ES v rámci **podporného programu ISPA** (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession, Nástroj štrukturálnych politík pre predvstupové obdobie). Poskytnutá podpora bola zameraná na dosiahnutie súladu s najnákladnejšími smernicami v oblasti životného prostredia. Tento program k 31. 12. 2009 podporil 22 veľkých projektov v oblasti budovania environmentálnej infraštruktúry v celkovej sume 316 566 370 eur.

V roku 2004 v súvislosti so vstupom Slovenska do EÚ SR prestala byť oprávneným žiadateľom pre program ISPA, čím došlo k skráteniu programovacieho obdobia a čerpanie prostriedkov pokračovalo v rámci nástupníckeho **Kohézneho fondu**. Kohézny fond k 31. 12. 2009 poskytol financovanie 7 projektov zameraných na infraštruktúru v životnom prostredí v celkovej sume 298 983 764,92 eur.

Operačný program Stredná Európa

Operačný program Stredná Európa (OP SE) je novým programom EÚ, ktorý podporuje spoluprácu v krajinách a regiónoch Strednej Európy, čím prispieva k zlepšeniu inovácií, dostupnosti (dopravy a informačno-komunikačných technológií), životného prostredia a k zvýšeniu konkurencieschopnosti.

OP SE bol schválený rozhodnutím Komisie K(2007) 5817 z 03/XII/2007, ktorým sa prijíma operačný program „Central Europe“ a je realizovaný národnými, regionálnymi a lokálnymi inštitúciami z 9 krajín, a to z 8 členských štátov EÚ (Rakúsko, Českej republiky, Nemecka, Maďarska, Talianska, Poľsko, Slovenskej republiky, Slovinska) a západnej pohraničnej oblasti Ukrajiny.

Program poskytuje 231 mil. eur z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF). V rámci SR je pre tento program oprávnené celé územie SR. Celková finančná alokácia pre SR z tohto programu na obdobie 2007 - 2013 predstavuje **9,8 mil. eur**. Náklady slovenských projektových partnerov môžu byť podporené z prostriedkov ERDF do výšky 85%. Partneri musia zostávajúcu časť výdavkov spolufinancovať z vlastných zdrojov.

Ciele OP SE budú dosahované prostredníctvom nasledovných Prioritných osí, ktoré sú podrobnejšie rozpracované na úrovni oblastí intervencií.

Priorita 1: Uľahčenie inovácií v Strednej Európe

Priorita 2: Zlepšenie dostupnosti Strednej Európy ako aj v rámci nej

Priorita 3: Zodpovedné využívanie životného prostredia

Priorita 4: Zvýšenie konkurencieschopnosti a atraktívnosti miest a regiónov

Priorita 5: Technická pomoc na podporu implementácie a budovania kapacít.

V roku 2007 prebiehala príprava programových dokumentov, ako aj tvorba relevantných programových štruktúr na európskej, národnej i regionálnej úrovni.

Riadiacim orgánom je Mesto Viedeň, je zodpovedný za riadenie a implementáciu programu v súlade s princípmi správneho finančného riadenia a v zmysle príslušných nariadení o manažmente fondov ES.

Národným orgánom je MŽP SR.

V rámci programu Stredná Európa (2007-2013) bola dňa 03. marca 2008 otvorená **prvá výzva na predkladanie projektov**. Partnerstvá zahŕňajúce inštitúcie na národnej, regionálnej a miestnej úrovni (verejné inštitúcie, inštitúcie riadené verejným právom alebo inštitúcie riadené súkromným právom) mohli prostredníctvom vedúceho partnera predkladať svoje žiadosti o nenávratný finančný príspevok z ERDF najneskôr do 14. apríla 2008, ktorý bol termínom uzatvorenia výzvy.

V rámci tejto výzvy bolo vedúcimi partnermi predložených celkovo 95 žiadostí o nenávratný finančný príspevok a slovenskí projektoví partneri zapojili do 44 projektov, v troch ako vedúci partneri projektu.

Celkovo bolo v rámci prvej výzvy schválených 29 projektových žiadostí v celkovej výške 66,8 mil. eur z ERDF, pričom spolufinancovanie z verejných zdrojov predstavuje 15,1 mil. eur, spolufinancovanie zo súkromných zdrojov 2,2 mil. eur.

Z celkového počtu 29 schválených projektových žiadostí je v 15 projektových žiadostiach zapojených 23 projektových partnerov zo SR vrátane 1 vedúceho partnera projektu, s celkovou výškou schválených finančných prostriedkov 3,8 mil. eur z ERDF, pričom 0,7 mil. eur tvorí spolufinancovanie z národných zdrojov.

V rámci druhej výzvy, ktorá bola otvorená v dňoch od 8. januára 2009 do 18. marca 2009, bolo celkovo predložených 179 žiadostí a zapojilo sa do nich 122 projektových partnerov zo Slovenska. Celkovo bolo v druhej výzve schválených 37 projektov, 18 s účasťou slovenských projektových partnerov.

Pre projekty schválené v rámci prvej a druhej výzvy bolo pre prioritnú os 1 spoločne zazmluvnených 29 208 025,03 eur, čo tvorí 59,36 % alokácie ERDF určenú pre túto os. V rámci prioritnej osi 2 boli zazmluvnené projekty vo výške 28 879 225,68 eur, čo predstavuje 45,15 % alokácie ERDF pre túto prioritnú os. Z alokácie prioritnej osi 3 je celkovo zazmluvnených 48 798 205,02 eur, a teda 76,29 % alokácie ERDF. Rozpočet schválených projektov zameraných na realizáciu aktivít v prioritnej osi č. 4 tvorí 59,12 % ERDF alokácie prioritnej osi č. 4 a je vo výške 31 995 471,55 ERDF.

V roku 2009 sa začalo s implementáciou projektov schválených v rámci prvej výzvy a v druhej polovici roka 2009 aj s prvým monitorovaním implementácie projektov.

Operačný program Juhovýchodná Európa

Operačný program Juhovýchodná Európa (ďalej len „OP JvE“) bol schválený rozhodnutím komisie K(2007) 6590 z 20/XII/2007, ktorým sa prijíma operačný program „South-East Europe“. Cieľom Programu JvE je zlepšenie procesu územnej, ekonomickej a sociálnej integrácie, podpora kohézie, stability a konkurencieschopnosti prostredníctvom rozvíjania nadnárodného partnerstva a spoločných akcií v záležitostiach strategického významu.

Program JvE zahŕňa 16 krajín: Albánsko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, bývalá juhoslovanská republika Macedónsko, Chorvátsko, Čierna Hora, Grécko, Maďarsko, Moldavsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovenská republika, Slovinsko, Srbsko, Taliansko a Ukrajina.

V rámci SR je pre tento program oprávnené celé územie SR. Zapojiť sa môžu inštitúcie na národnej, regionálnej a miestnej úrovni (verejné inštitúcie, inštitúcie riadené verejným právom alebo inštitúcie riadené súkromným právom). Celková finančná alokácia pre SR v rámci OP JvE na obdobie 2007 - 2013 predstavuje **9,896 milióna eur**. Miera spolufinancovania z ERDF pre projektových partnerov zo SR predstavuje 85 % celkových oprávnených výdavkov na nimi uskutočňované aktivity v rámci projektu.

Ciele OP JvE budú dosahované prostredníctvom nasledovných Prioritných osí:

Prioritná os 1 „Uľahčovanie inovácií a podnikania“

Prioritná os 2 „Ochrana a zlepšovanie životného prostredia“

Prioritná os 3 „Zlepšovanie dostupnosti“

Prioritná os 4 „Rozvoj nadnárodných synergii pre oblasti udržateľného rastu“

Prioritná os 5 „Technická pomoc na podporu implementácie a budovania kapacít“

Prioritné osi sú ďalej podrobnejšie rozpracované na **úroveň oblastí intervencie**.

V rámci programu nadnárodnej spolupráce Juhovýchodná Európa (2007-2013) boli v roku 2009 schválené projekty **1. výzvy** na predkladanie projektových žiadostí, ktorá prebiehala ešte v roku 2008. Na zasadnutí Monitorovacieho výboru 6. – 7. júla 2009 bolo schválených 40 projektov v celkovej výške 76 628 855 eur z ERDF. Z celkového počtu schválených projektov je v 15 projektoch zastúpených spolu 23 slovenských projektových partnerov, z toho v 2 projektoch sa jedná o vedúcich partnerov projektu. Celková suma schváleného príspevku zo zdroja ERDF prislúchajúca slovenským projektovým partnerom predstavuje 5 170 972,07 eur, z vlastných (verejných) zdrojov 912 524,84 eur.

Z toho v rámci **Priority 2 Ochrana a zlepšovanie životného prostredia** boli schválené 4 projekty s účasťou 5 projektových partnerov zo SR v celkovej výške 1 720 445,82 eur príspevku z ERDF.

V priebehu roka 2009 bola otvorená **2. výzva** na predkladanie projektov vo vybraných oblastiach intervencie. Do konca roka bolo uzavreté jej 1. kolo, do ktorého sa zapojilo 5 vedúcich partnerov zo Slovenska a 132 slovenských projektových partnerov. Hodnotenie projektových zámerov pokračovalo v roku 2010.

Program LIFE a LIFE+

Hlavným cieľom Finančného nástroja Spoločenstva pre životné prostredie - programu LIFE je podporovať aktivity, ktoré majú pozitívny vplyv na životné prostredie a prispievať tak k implementácii, aktualizácii a rozvoju environmentálnej politiky a legislatívy Spoločenstva.

SR na programe LIFE participuje od roku 2002, celkovo pre SR bolo schválených 11 projektov s celkovým rozpočtom 13 718 193 eur, z čoho príspevok z programu LIFE činí sumu 5 994 084 eur. Monitoring programu aj projektov zabezpečuje EK, národným orgánom pre tento program je MŽP SR.

Tabuľka 240. Schválené projekty LIFE – Príroda (2002-2006)

Názov projektu	Prijímateľ	Rok schválenia	Celkový rozpočet (€)	Príspevok EK (€)
Ochrana orla kráľovského v slovenskej časti Karpát	Ochrana dravcov Slovenska	2003	492 000	369 000
Ochrana a manažment dunajských lužných lesov	Bratislavské regionálne ochranárske združenie	2003	570 000	370 500
Obnova vodného režimu v prírodnej rezervácii Šúrske močiare	Asociácia priemyslu a ochrany prírody	2003	400 000	300 000
Ochrana diverzity prírodného prostredia v NP Slovenský Raj	ŠOP SR	2004	500 244	250 122
Ochrana dropa fúzatého na Slovensku	ŠOP SR	2005	2 040 000	1 500 000
Obnova mokradí Záhorskej nížiny	ŠOP SR	2005	624 000	312 000
Obnova a manažment biotopov piesočných dún na území Vojenského výcvikového priestoru Záhorie	Vojenský technický a skúšobný ústav Záhorie	2006	1 538 438	1 076 900
Ochrana CHVÚ Senné a Medzibodrožie na Slovensku	ŠOP SR	2006	1 325 556	662 778

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 241. Schválené projekty LIFE - Životné prostredie (2002 - 2006)

Názov projektu	Prijímateľ	Rok schválenia	Celkový rozpočet (€)	Príspevok EK (€)
Integrovaný prístup pre využívanie energie získavanej z biomasy	Biomasa – združenie právnických osôb	2003	5 732 998	1 011 900
Trvalo udržateľný rozvoj miest a znižovanie dopadov klimatických zmien na kvalitu života v mestách a mestské prostredie	REC Slovensko	2004	355 739	170 945

Zdroj: MŽP SR

Pokračovaním úspešného programu LIFE je program LIFE +. Pre obdobie 2007 - 2013 sa rozdeľovanie prostriedkov z tohto komunitárneho programu riadi nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 614/2007 o finančnom nástroji pre životné prostredie (LIFE +).

Nariadenie stanovuje tri hlavné komponenty, v ktorých je možné požiadať o prostriedky sú to: **Príroda a Biodiverzita, Environmentálna politika a riadenie, Informácie a komunikácia**. Oblasť „Environmentálna politika a riadenie“ sa rozdeľuje na široké spektrum podoblastí, napr. zmena klímy, ochrana vôd, ochrana pôdy, mestské prostredie, problematika hluku, chemikálie, životné prostredie a zdravie, prírodné zdroje a odpady, monitoring a ochrana lesov, inovácie, strategické prístupy, riadenie životného prostredia a podpora mimovládnych organizácií.

Celkový rozpočet programu na roky 2007 – 2013 je 2,143 miliardy eur, z toho je minimálne 78 % určených priamo na financovanie projektov a z tohto balíka je minimálne 50 % určených na projekty v komponente: Príroda a Biodiverzita. Maximálne 22 % z celkového rozpočtu môže EK minúť na operačné náklady DG Environment, zložky Európskej komisie, ktorá administruje celý program.

Každý členský štát má pridelenú z celkového rozpočtu indikatívnu alokáciu na každý rok v období 2007 - 2013. Alokácia pre SR v roku 2007 bola 2,857 mil. eur, v roku 2008 bola 3,171 mil. eur a v roku 2009 je 3,83 mil. eur a každý ďalší rok sa bude suma mierne zvyšovať a bude presahovať 4 mil. eur ročne.

Výzvy na predkladanie projektov sú zverejnené na stránkach EK (<http://ec.europa.eu/environment/life/index.htm>) aj MŽP SR (www.enviro.gov.sk).

V roku 2007 bolo podaných 8 projektových žiadostí, kde bola predkladateľom slovenská organizácia, z toho bola schválená jedna na úrovni EK.

Tabuľka 242. Prehľad schválených projektov LIFE+ – Príroda, podaných v roku 2007

Kód projektu	Názov projektu	Celkový rozpočet (€)	Príspevok EK (€)
LIFE07 NAT/SK/000707	Ochrana ohrozených druhov vtákov v prirodzených biotopoch dunajských luhov	4 577 663	2 288 839
BROZ, VV, Agravia, PrifUK, EDUKOVIZIG, SZITE			

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 243. Prehľad schválených projektov LIFE+ – Environmentálna politika a riadenie, podaných v roku 2007 s účasťou slovenských partnerov

Žiadateľ	Názov projektu	Celkový rozpočet (€ na slovenského partnera)	Príspevok (€ na slovenského partnera)
Johann Heinrich von Thünen-Institute (Nemecko)	Ďalší rozvoj a implementácia monitorovacieho systému lesov na úrovni EÚ	692 200	333 200
Národné lesnícke Centrum š.p. (ako jediný Slovenský partner)			
Deutsche Umwelthilfe (Nemecko)	Podpora ochrany prírody a biodiverzity v mestskom prostredí: Cena Európske hlavné mesto prírody a biodiverzity	191 312	95 106
Regionálne Environmentálne Centrum Bratislava (ako jediný Slovenský partner)			
Spolu		883 512	128 306

Zdroj: MŽP SR

V roku 2008 bolo podaných 5 projektových žiadostí a z toho 3 projektové žiadosti boli schválené na úrovni EK.

Tabuľka 244. Prehľad schválených projektov LIFE+, podaných v roku 2008

Žiadateľ	Názov projektu	Celkový rozpočet (€)	Príspevok EK (€)		
Partneri					
Bratislavské regionálne ochrannárske združenie	Ochrana hraboša severského panónskeho	3 804 080	2 853 060		
Výskumný ústav vodného hospodárstva; Prírodovedecká fakulta UK Bratislava; Národný park Neusiedler See-Seewinkel (Rakúsko); Združenie Pisztráng Kör (Maďarsko); Spoločnosť pre štúdium a ochranu cicavcov (Holandsko)					
BIOMASA, združenie právnických osôb				1 354 070	524 070
Výskumný ústav vodného hospodárstva				1 117 106	557 379
Slovenská agentúra životného prostredia; Daphne- Inštitút aplikovanej ekológie					
Spolu		5 275 256	3 934 509		

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 245. V roku 2009 bolo podaných 8 projektových žiadostí a z toho 2 projektové žiadosti boli schválené na úrovni EK

Kód projektu	Názov projektu	Celkový rozpočet (€)	Príspevok EK (€)
Prijímateľ /partneri			
LIFE09 NAT/SK/000396	Ochrana orla kriklavého (Aquila pomarina) na Slovensku	1 045 264	783 948
RPS - Ochrana dravcov na Slovensku, Východoslovenská energetika a.a., Stredoslovenská energetika a.s.			
LIFE09 NAT/SK/000395	Ochrana bučiaka trstinového (botaurus stellaris) a chochlačky bielooká (Aythya nyroca) v SPA Medzibodrožie na Slovensku	1 870 720	1 403 040
Slovenská ornitologická spoločnosť - BirdLife Slovensko			
Spolu		2 915 984	2 186 988

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 246. V rámci schválených projektov boli ešte ďalšie tri projekty schválené s účasťou slovenských partnerov

Žiadateľ	Názov projektu	Celkový rozpočet (€) na slovenského partnera	Príspevok EK (€) na slovenského partnera
Partneri			
LIFE09 NAT/CZ/000364	Integrovaná ochrana vzácných druhov motýľov v nelesných biotopoch v Českej a Slovenskej republike	2 822 865	1 514 710
Agentúra ochrany prírody a krajiny v Českej republike			
Bratislavské regionálne ochrannárske združenie			
Štátna ochrana prírody SR			
LIFE09 NAT/HU/000384	Ochrana sokola rároha (falco cherrug) v severovýchodnom Bulharsku, Maďarsku a na Slovensku	Informácie nie sú dostupné	245 959
Bükk Národný park			
RPS - Ochrana dravcov na Slovensku			

LIFE09 ENV/BE/000410	Demonštrácia štúdie na koordináciu a uskutočnenie ľudského biomonitoringu v Európskom meradle	Informácie nie sú dostupné	88 608
Federal Public Service Health, Food Chain Safety and Environment			
Spolu		2 822 865	1 849 277

Zdroj: MŽP SR

Globálny fond pre životné prostredie (GEF – Global Environmental Facility)

Iniciatíva **Global Environment Facility (GEF)** bola založená v roku 1991 ako pilotný program pod Medzinárodnou bankou pre obnovu a rozvoj. Cieľom iniciatívy GEF je pomáhať rozvojovým krajinám a krajinám s prechodnou ekonomikou financovať projekty zamerané na celosvetovú ochranu životného prostredia. Do roku 2006 bola pomoc GEF zameraná na projekty v oblasti trvalého využitia a ochrany biodiverzity, trvalé obhospodarovanie pôdy, zmiernenie dopadov klimatických zmien, spoločný manažment povodí riek a medzinárodných vôd, manažment perzistentných organických látok. Od roku 1991 poskytol fond GEF celkovo 7,6 miliardy USD na viac ako 2 000 projektov vo viac ako 165 krajinách sveta. Slovenská republika zatiaľ patrí medzi krajiny, ktoré môžu čerpať finančné prostriedky z fondu GEF.

Projekty GEF sú riadené 3 implementačnými agentúrami. Pre Strednú a Východnú Európu je to **UNDP** s kanceláriou v Bratislave, **UNEP** s kanceláriou v Nairobi a **World Bank** – Svetová banka. Realizácii projektov po celom svete napomáhajú partnerské realizačné agentúry, ktorých je sedem: UNIDO, FAO, IFAD, EBRD, Africká rozvojová banka, Ázijská rozvojová banka a Interamerická rozvojová banka.

V období od 1.7.2006 do 30.6.2010 prebiehalo pre program Global Environment Facility IV. programovacie obdobie (GEF 4), v ktorom sa prioritné oblasti zúžili na **klimatické zmeny a biodiverzitu**. V oblasti Biodiverzita bola Slovenská republika zaradená do skupiny 93 krajín, s priemernou alokáciou na krajinu do výšky maximálne 3,5 mil. USD do roku 2010. V oblasti Klimatické zmeny bola Slovenskej republike pridelená individuálna alokácia v celkovom objeme 5,7 mil. USD do roku 2010. V novom V. programovacom období (GEF 5) Slovenská republika nie je zaradená medzi donorské krajiny, avšak schválené projekty sa budú realizovať až do roku 2014.

Slovensko sa v iniciatíve GEF zúčastňovalo od roku 1994. Celkovo bolo schválených 14 národných projektov s dotáciou 24,471 milióna dolárov, z ktorých je už osem projektov ukončených. Slovenské organizácie ďalej participujú v štrnástich medzinárodných projektoch.

Tabuľka 247. Prehľad schválených národných projektov financovaných GEF

Zdroj: MŽP SR

Projekt	Oblasť	GEF grant	Celkové náklady
		mil. USD	
Ochrana biodiverzity	biodiverzita	2,300	3,17
Stratégie na ochranu biodiverzity, akčný plán a národná správa	biodiverzita	0,077	0,077
Lúky Strednej Európy - ochrana a trvalo udržateľné využívanie	biodiverzita	0,750	1,102
Ochrana, obnova a rozumné využívanie vápenatých slatín na Slovensku	biodiverzita	1,000	2,463
Podpora implementácie Národného rámca biologickej bezpečnosti pre Slovensko	biodiverzita	0,466	0,605
Zníženie emisií skleníkových plynov prostredníctvom využívania energie z biomasy na severozápadnom Slovensku	zmena klímy	0,999	8,343
Odstraňovanie bariér rekonštrukcie verejného osvetlenia na Slovensku	zmena klímy	0,995	3,203
Národné hodnotenie pre rozvoj kapacít pre globálny environmentálny manažment	viac oblastí	0,200	0,22
Integrácia princípov a praktík ekologického manažmentu do krajinného a vodohospodárskeho manažmentu na Východoslovenskej nížine	viac oblastí	0,995	4,345
Eliminácia častíc ničiacich ozónovú vrstvu pri výrobe domácich chladničiek a mrazničiek	ozónová vrstva	3,500	5,953
Počiatková pomoc Slovenskej republike pri plnení záväzkov vyplývajúcich zo Štokholmského dohovoru o perzistentných organických látkach (POPs)	POPs	0,475	0,475
Počiatková pomoc Slovenskej republike pri plnení záväzkov, vyplývajúcich zo Štokholmského dohovoru o perzistentných organických látkach (POPs)	POPs	10,704	20,778
Trvaloudržateľná doprava v Bratislave	zmena klímy	0,93	5,4
Malá grantová schéma (SGP)	zmena klímy	1,08	2,16
Spolu		24,471	58,294

Finančný mechanizmus EHP/Nórsky finančný mechanizmus

Súčasne so vstupom do EÚ sa SR stala členom Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), do ktorého patria aj krajiny Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO). Na základe dohody medzi EÚ a krajinami EZVO Nórske kráľovstvo, Island a Lichtenštajnsko poskytnú v období od 1. mája 2004 do 30. apríla 2009 SR a ďalším štátom finančnú pomoc v celkovej ročnej sume 13,36 miliónov eur. Počas obdobia piatich rokov bude SR poskytnutá celková suma 67 mil. eur.

V tejto súvislosti bolo potrebné vytvoriť aj určitý nevyhnutný právny základ poskytovania finančnej pomoci. Podpisom memoránd o porozumení začiatkom roka 2005 sa vytvorili dva samostatné finančné mechanizmy, a to finančný mechanizmus EHP (FM EHP) a Nórsky finančný mechanizmus (NFM).

Cieľom tejto pomoci je prispieť k zmierneniu hospodárskych a sociálnych rozdielov v EHP prostredníctvom grantov na investičné a rozvojové projekty v nasledovných prioritných oblastiach:

- Ochrana životného prostredia
 - skvalitnenie a rozvíjanie infraštruktúry pre ochranu vôd a vodné hospodárstvo
 - zlepšenie kvality ovzdušia a zníženie skleníkových plynov na Slovensku
 - skvalitnenie odpadového hospodárstva na samosprávnej úrovni
 - zníženie starých environmentálnych záťaží životného prostredia a bezpečné nakladanie s nimi
 - zníženie straty biodiverzity a zachovanie prirodzených biotopov
- Podpora trvalo udržateľného rozvoja
- Zachovanie európskeho kultúrneho dedičstva
- Rozvoj ľudských zdrojov
- Zdravie a starostlivosť o deti
- Výskum
- Zavedenie schengenského acquis, posilnenie súdnictva
- Regionálna politika a cezhraničné aktivity
- Technická pomoc súvisiaca s implementáciou acquis communautaire.

Kým prvých šesť prioritných oblastí je podporovaných z finančného mechanizmu EHP aj z NFM, posledné tri prioritné oblasti sú podporované výlučne z NFM. Okrem prioritných oblastí boli určené aj fondy, ktoré by mali slúžiť na pokrytie špecifických oblastí formou blokových grantov. Sú to nasledovné fondy:

- Fond pre mimovládne organizácie
- Fond technickej pomoci pre implementáciu finančných mechanizmov
- Fond výskumu
- Fond na podporu spolupráce medzi školami/štipendiá
- Fond počiatočného kapitálu
- Fond know-how - vytvorený len z NFM

Národným kontaktným bodom pre implementáciu FM EHP a NFM v SR sa stal Úrad vlády SR.

V rámci prioritných oblastí Ochrana životného prostredia a Podpora trvalo udržateľného rozvoja bolo celkovo podporených zhodne po 11 individuálnych projektov. Slovensko dokázalo uzatvoriť zmluvy celkovo na viac ako 100 individuálnych projektov, z toho 7 blokových grantov a 93 individuálnych projektov. Týmito zmluvami bolo kontrahovaných viac ako 99 % z celkovej čistej alokácie, ktorá predstavovala približne 65 miliónov eur. Projekty žiadateľov z verejného a tretieho sektora sú spolufinancované do výšky 15 % zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, čo predstavuje významný príspevok Slovenska k celkovému objemu zdrojov týchto finančných mechanizmov. Finančné prostriedky je potrebné vyčerpať do 30. apríla 2011.

V priebehu roku 2009 rokovala Európska komisia s prispievateľskými krajinami o novom programovacom období FM EHP a NFM, ale k 31.12.2009 neboli uzatvorené medzinárodné dohody, ktoré by vytvorili právny rámec pre tieto mechanizmy aj na obdobie rokov 2009 – 2014.

Švajčiarsky finančný mechanizmus

Hoci Švajčiarska konfederácia nie je členským štátom EÚ, jej členstvo v EHP jej umožňuje prístup na jednotný bezbariérový vnútorný trh EÚ. Z tohto dôvodu vyplýva Švajčiarskej konfederácii záväzok vyjadriť formou peňažného príspevku podporu voči EÚ, osobitne jej novým členským štátom. Tento príspevok bude poskytnutý pod názvom Švajčiarsky finančný mechanizmus, vytvárajúc nové možnosti finančnej podpory vo forme nenávratných grantov pre nové členské krajiny EÚ. Švajčiarska konfederácia sa tak zaväzuje poskytnúť na obdobie piatich rokov finančné zdroje vo výške 1 miliardy švajčiarskych frankov, čo je približne 616 mil. eur. Podľa distribučného kľúča je pre SR alokovaný objem finančných prostriedkov vo výške 66 866 000 švajčiarskych frankov, teda asi 41 mil. eur. Národným kontaktným bodom v SR pre Švajčiarsky finančný mechanizmus je Úrad vlády SR.

Hlavným cieľom aktivít podporovaných zo Švajčiarskeho finančného mechanizmu je znižovanie ekonomických a sociálnych disparít v rámci územia EÚ a zabezpečenie zásady trvalo udržateľného rozvoja v nasledovných prioritných oblastiach:

- Bezpečnosť, stabilita a podpora reforiem
- Životné prostredie a infraštruktúra
- Súkromný sektor
- Ľudský a sociálny rozvoj
- Osobitné alokácie.

MŽP SR spolupracovalo v priebehu roka 2009 s Národným kontaktným bodom – Úradom vlády SR na príprave výzvy na predkladanie Žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci prioritnej oblasti Životné prostredie a infraštruktúra.

Predmetom Výzvy je výber a podpora projektov spadajúcich do oblasti inžinierskych stavieb (stavby a zmeny stavieb podmienené vydaním stavebného povolenia) – systémov odvádzania a čistenia odpadových vôd. Účelom Výzvy je zlepšenie služieb komunálnej infraštruktúry podporou implementácie projektov zameraných na udržateľné nakladanie s odpadovými vodami. Projekty, implementované v rámci uvedenej oblasti zamerania, majú prispieť k zníženiu hospodárskych a sociálnych rozdielov v rozšírenej Európskej únii prostredníctvom skvalitnenia životného prostredia, zvýšenia životnej úrovne obyvateľov a podpory hospodárskeho a sociálneho rozvoja SR s dôrazom na menej rozvinuté regióny SR.

Výber projektov zameraných na hospodárstvo odpadových vôd bude realizovaný v týchto oblastiach:

a) aglomerácie, ktoré vo svojom rozvoji presiahli veľkostnú kategóriu nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov, a ktoré nie sú uvedené v zozname aglomerácií v Národnom programe SR pre vykonanie smernice Rady 91/271/EHS v znení smernice Komisie 98/15/ES a nariadenia EP a Rady 1882/2003/ES, Prílohy 2, ktorá v súlade s Prístupovou zmluvou definuje záväzky Slovenskej republiky voči Európskej únii;

b) aglomerácie veľkostnej kategórie pod 2 000 ekvivalentných obyvateľov, ktorých intravilán alebo zastavané územie zasahuje do I. alebo II. stupňa ochranného pásma využívaného vodárenského zdroja.

Navrhaná oblasť podpory zo ŠFM je komplementárnou k fondom EÚ a prioritne sa zameriava na výstavbu nových, respektíve zmenu existujúcich systémov verejnej kanalizácie v súlade s požiadavkami príslušnej národnej legislatívy.

V súčasnosti prebieha hodnotenie žiadostí, a preto zatiaľ nie sú dostupné výsledky Výzvy v oblasti zamerania Obnova a modernizácia základnej infraštruktúry a skvalitnenie životného prostredia.

Dňa 15.12.2009 vyzval Národný kontaktný bod – Úrad vlády SR formou priameho zadania Štátnu ochranu prírody SR na predloženie Žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci **oblasti zamerania Ochrana prírody** s termínom jej predloženia do 29.01.2010. V súčasnosti prebieha hodnotenie predloženej žiadosti, a preto zatiaľ nie sú dostupné výsledky.

Jednotlivé výzvy sú priebežne zverejňované na web stránke www.sfm.vlada.gov.sk.

Tabuľka 248. Prehľad indikatívnych alokácií podľa jednotlivých prioritných oblastí

Prioritná oblasť	Indikatívna finančná alokácie
(miliónov CHF)	
1. Bezpečnosť, stabilita a podpora reforiem	15,000
2. Životné prostredie a infraštruktúra	24,500
3. Súkromný sektor	4,000
4. Ľudský a sociálny rozvoj	6,000
5. Osobitné alokácie	7,650
6. Ešte nepridelené	9,716
Indikatívne alokácie celkom	66,866

